

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 13.3.2017
COM(2017) 58 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**σχετικά με την υποχρεωτική επισήμανση των αλκοολούχων ποτών με κατάλογο
συστατικών και διατροφική δήλωση**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την υποχρεωτική επισήμανση των αλκοολούχων ποτών με κατάλογο
συστατικών και διατροφική δήλωση

1.	Εισαγωγή.....	3
2.	Ιστορικό.....	4
3.	Νομικό πλαίσιο της ΕΕ σχετικά με την επισήμανση των αλκοολούχων ποτών.....	5
3.1.	Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1169/2011	5
3.2.	Άλλες διατάξεις της ΕΕ σχετικά με την επισήμανση των αλκοολούχων ποτών	6
4.	Νομοθεσία των κρατών μελών, κατάσταση σε διεθνές επίπεδο και σε τρίτες χώρες .	6
4.1.	Κράτη μέλη	6
4.2.	Διεθνείς οργανισμοί και τρίτες χώρες.....	7
5.	Γνώσεις και ενδιαφέρον των καταναλωτών.....	7
6.	Ενδιαφερόμενοι φορείς	9
7.	Προσκλήσεις για δράση	12
7.1.	Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας	12
7.2.	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο	12
7.3.	Διαβούλευση της Επιτροπής με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών.....	13
8.	Συμπεράσματα	13

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση ανταποκρίνεται στην υποχρέωση που έχει οριστεί για την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011¹ σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές («ο κανονισμός»). Η εν λόγω διάταξη εξαιρεί τα αλκοολούχα ποτά που περιέχουν περισσότερο από 1,2 % κατ' όγκο οινόπνευμα από τον υποχρεωτικό κατάλογο συστατικών και τη διατροφική δήλωση και ορίζει ότι η Επιτροπή καταρτίζει έκθεση η οποία εξετάζει εάν τα αλκοολούχα ποτά θα πρέπει στο μέλλον να καλύπτονται, ιδίως, από την απαίτηση παροχής πληροφοριών για την ενεργειακή αξία, καθώς επίσης παρέχει και την αιτιολόγηση των ενδεχόμενων εξαιρέσεων, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να διασφαλισθεί συνοχή με άλλες συναφείς πολιτικές της Ένωσης, και εξετάζει στο πλαίσιο αυτό κατά πόσο χρειάζεται να προταθεί ορισμός των «χαμηλόβαθμων αλκοολούχων ποτών (alcopops)».

Ο κανονισμός θεσπίζει τη βάση για υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών όσον αφορά τις πληροφορίες για τα τρόφιμα, ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι καταναλωτές δεν παραπλανούνται από την επισήμανση των τροφίμων και μπορούν να κάνουν συνειδητές επιλογές. Ο κατάλογος των συστατικών και η διατροφική δήλωση περιλαμβάνονται μεταξύ των βασικών στοιχείων που επιτρέπουν στους καταναλωτές να επιλέγουν βάσει ενημέρωσης.

Αν και η διατροφική επισήμανση μπορεί να διαδραματίσει κάποιο ρόλο στην προώθηση μιας πιο συγκρατημένης κατανάλωσης οινοπνεύματος, το ζήτημα της επισήμανσης των αλκοολούχων ποτών με κατάλογο συστατικών και διατροφική δήλωση εξετάζεται στην έκθεση αυτή από την άποψη της ενημέρωσης των καταναλωτών ως προς την ταυτότητα και τις ιδιότητες του τροφίμου.

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στις θέσεις για την επισήμανση των αλκοολούχων ποτών που εκφράστηκαν από τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη πριν και μετά την έκδοση του κανονισμού.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές, την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1924/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1925/2006 και την κατάργηση της οδηγίας 87/250/ΕΟΚ της Επιτροπής, της οδηγίας 90/496/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της οδηγίας 1999/10/ΕΚ της Επιτροπής, της οδηγίας 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών της Επιτροπής 2002/67/ΕΚ και 2008/5/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 608/2004 της Επιτροπής, ΕΕ L 304 της 22.11.2011, σ. 18.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το ειδικό καθεστώς για τα αλκοολούχα ποτά δεν ανάγεται στον κανονισμό.

Όσον αφορά τον κατάλογο των συστατικών, το θέμα ανάγεται στην πρώτη γενική νομοθεσία σχετικά με την επισήμανση² που θεσπίστηκε σε επίπεδο ΕΕ, όπου ορίζεται ότι «για τα ποτά που περιέχουν περισσότερο από 1,2 % κατ' όγκον οινόπνευμα, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας μετά από πρόταση της Επιτροπής, καθορίζει, πριν από την 22α Δεκεμβρίου 1982, τους κανόνες για την επισήμανση των συστατικών».

Η Επιτροπή παρουσίασε προτάσεις για την αντιμετώπιση αυτού του αιτήματος το 1982³ και το 1992⁴, αλλά το Συμβούλιο δεν ήταν σε θέση να συμφωνήσει με καμία από τις προτάσεις αυτές. Στη συνέχεια, η Επιτροπή παρουσίασε τον Φεβρουάριο του 1997⁵ μια νέα πρόταση, η οποία τελικά τέθηκε στην ημερήσια διάταξη της ομάδας εργασίας του Συμβουλίου τον Δεκέμβριο του 2002. Κατά τη συνεδρίαση αυτή, η πλειοψηφία των κρατών μελών συμφώνησε ότι η επισήμανση των συστατικών των αλκοολούχων ποτών πρέπει να συνάδει περισσότερο με τους αναθεωρημένους γενικούς κανόνες επισήμανσης.

Μετά από τις συζητήσεις αυτές, αν και οι ειδικές απαιτήσεις της ΕΕ⁶ για την επισήμανση των συστατικών που μπορούν να προκαλέσουν αλλεργίες ή δυσανεξίες κάλυπταν και τα αλκοολούχα ποτά, δεν θεσπίστηκαν διατάξεις για την επισήμανση των συστατικών των αλκοολούχων ποτών εν γένει.

Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής για τον κανονισμό σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές, τα αλκοολούχα ποτά, συμπεριλαμβανομένων των χαμηλόβαθμων αλκοολούχων ποτών (αλκοολούχα μικτά ποτά, όπως το μείγμα αναψυκτικών με απόσταγμα), καλύπτονταν από την απαίτηση υποχρεωτικής επισήμανσης με τον κατάλογο των συστατικών και τη διατροφική δήλωση, εξαιρουμένης της μύρας, του οίνου και των αποσταγμάτων⁷. Με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η εξαίρεση αυτή επεκτάθηκε σε όλα τα αλκοολούχα ποτά, και ο εγκριθείς κανονισμός απαιτεί από την Επιτροπή να υποβάλει την παρούσα έκθεση.

² Οδηγία 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση και την παρουσίαση των τροφίμων που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή καθώς επίσης και τη διαφήμισή τους, ΕΕ L 33 της 08.02.1979, σ. 1-14.

³ Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί τροποποιήσεως της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση και την παρουσίαση των τροφίμων που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή καθώς επίσης και τη διαφήμισή τους, COM(82)626 τελικό.

⁴ Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων, COM(91)536 τελικό.

⁵ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί τροποποιήσεως της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων, COM(97)20 τελικό.

⁶ Οδηγία 2003/89/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Νοεμβρίου 2003, για την τροποποίηση της οδηγίας 2000/13/ΕΚ όσον αφορά την αναγραφή των συστατικών των τροφίμων, ΕΕ L 308 της 25.11.2003, σ. 15-18.

⁷ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές COM(2008)0040 τελικό.

3. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΤΩΝ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΩΝ ΠΟΤΩΝ

3.1. Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1169/2011

Ο κανονισμός διατηρεί τον υποχρεωτικό κατάλογο συστατικών⁸ και εισάγει υποχρεωτική διατροφική δήλωση (ενεργειακή αξία και ποσότητες λίπους, κορεσμένων, υδατανθράκων, σακχάρων, πρωτεϊνών και αλατιού) από τις 16 Δεκεμβρίου 2016⁹. Τα αλκοολούχα ποτά δεν καλύπτονται από τις εν λόγω διατάξεις.

Όσον αφορά τον κατάλογο των συστατικών, όπως και με την προηγούμενη νομοθεσία, το άρθρο 21 σχετικά με την επισήμανση ορισμένων ουσιών ή προϊόντων που προκαλούν αλλεργίες ή δυσανεξίες εφαρμόζεται στα αλκοολούχα ποτά. Ως εκ τούτου, οι καταναλωτές ενημερώνονται όταν μια ουσία ή ένα προϊόν, εξ αυτών που απαριθμούνται στο παράρτημα II του κανονισμού ως συνηθέστερα αλλεργιογόνα, περιέχεται σε αλκοολούχα ποτά, όπως τα θειώδη άλατα που προστίθενται στον οίνο. Ωστόσο, άλλα συστατικά τροφίμων που δεν έχουν ληφθεί υπόψη από τους συννομοθέτες για την καταχώριση ουσιών που ενδέχεται να προκαλέσουν αλλεργικές αντιδράσεις σε ορισμένες κατηγορίες καταναλωτών δεν βρίσκονται στο παράρτημα II του κανονισμού και, ως εκ τούτου, δεν θα εμφανίζονταν στην ετικέτα των αλκοολούχων ποτών, λόγω της απουσίας καταλόγου συστατικών. Αν και δεν υπάρχει απαίτηση για τα αλκοολούχα ποτά να αναφέρουν τα συστατικά τους, οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων μπορούν, σε εθελοντική βάση, να παρέχουν τις εν λόγω πληροφορίες στον καταναλωτή. Οι εν λόγω πληροφορίες, σύμφωνα με το άρθρο 36 του κανονισμού, πρέπει να συμμορφώνονται με τις διατάξεις που διέπουν την υποχρεωτική απαρίθμηση των συστατικών.

Το άρθρο 41 του κανονισμού επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρούν εθνικά μέτρα σχετικά με την αναγραφή καταλόγου συστατικών των αλκοολούχων ποτών εν αναμονή της έκδοσης εναρμονισμένων κανόνων της ΕΕ.

Όσον αφορά τη διατροφική επισήμανση, η αιτιολογική σκέψη 42 του κανονισμού ενθαρρύνει τους υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων να παράσχουν προαιρετικά τις πληροφορίες που περιέχονται στη διατροφική δήλωση για τρόφιμα όπως τα αλκοολούχα ποτά, για τα οποία θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα να δηλώνονται μόνο περιορισμένα στοιχεία της διατροφικής δήλωσης. Για τον σκοπό αυτό, ο κανονισμός επιτρέπει η εθελοντική διατροφική δήλωση στα αλκοολούχα ποτά να περιορίζεται στην ενεργειακή αξία.

Το παράρτημα XIV του κανονισμού προβλέπει συντελεστές μετατροπής για τον υπολογισμό της ενέργειας. Η ενεργειακή αξία της αλκοόλης υπολογίζεται με τη χρήση του συντελεστή μετατροπής 29 kJ/g, ο οποίος αντιστοιχεί σε 7 kcal/g.

Το άρθρο 9 στοιχείο ια) του κανονισμού ζητά την επισήμανση του αποκτηθέντος κατ' όγκο αλκοολικού τίτλου για τα ποτά με περιεκτικότητα σε αιθυλική αλκοόλη μεγαλύτερη από

⁸ Το άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 περιλαμβάνει κατάλογο ορισμένων τροφίμων για τα οποία δεν απαιτείται κατάλογος συστατικών, όπως τα άκοπα νοπιά φρούτα και λαχανικά, τα αεριούχα νερά, η ονομασία των οποίων δηλώνει αυτό το χαρακτηριστικό τους, και ξύδια ζύμωσης που προέρχονται αποκλειστικά από ένα μόνο βασικό προϊόν, και εφόσον δεν έχει προστεθεί άλλο συστατικό.

⁹ Το παράρτημα V του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 προβλέπει κατάλογο των τροφίμων που εξαιρούνται από την απαίτηση υποχρεωτικής διατροφικής δήλωσης. Περιλαμβάνει προϊόντα για τα οποία οι καταναλωτές έχουν συνείδηση της θρεπτικής αξίας, όπως το αλάτι και τα μη μεταποιημένα τρόφιμα, όπως τα φρούτα και τα λαχανικά. Περιλαμβάνει επίσης προϊόντα που καταναλώνονται σε μικρές ποσότητες και/ή χωρίς σημαντικό διατροφικό αντίκτυπο όπως βότανα και μπαχαρικά, καφέ και τσάι. Άλλη μια εξαιρεθείσα κατηγορία τροφίμων αποτελείται από τρόφιμα, περιλαμβανομένων των χειροποίητων τροφίμων, που παραδίδονται απευθείας από παραγωγό μικρών ποσοτήτων προϊόντων στον τελικό καταναλωτή ή σε τοπικά καταστήματα λιανικής πώλησης που προμηθεύουν άμεσα τον τελικό καταναλωτή. Τα αλκοολούχα ποτά, που διατίθενται στην αγορά υπό τέτοιες προϋποθέσεις, μπορεί να εμπίπτουν σε αυτή την κατηγορία.

1,2 % κατ' όγκον, μια υποχρεωτική ένδειξη που είχε ήδη ζητηθεί με την προηγούμενη νομοθεσία¹⁰.

3.2. Άλλες διατάξεις της ΕΕ σχετικά με την επισήμανση των αλκοολούχων ποτών

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1308/2013¹¹ παρέχει μια εξαντλητική δέσμη τεχνικών προτύπων, τα οποία καλύπτουν πλήρως όλες τις οινολογικές πρακτικές, τις μεθόδους παρασκευής και τα μέσα παρουσίασης και επισήμανσης των οίνων. Ο κανονισμός αυτός περιγράφει τις ουσίες οι οποίες πιθανόν χρησιμοποιούνται στη διαδικασία παραγωγής, μαζί με τους όρους χρήσης τους, μέσω ενός θετικού καταλόγου οινολογικών πρακτικών και επεξεργασιών.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ για τα αλκοολούχα ποτά¹², όταν στην επισήμανση του αποστάγματος αναφέρεται η πρώτη ύλη που χρησιμοποιήθηκε για την παραγωγή της αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προέλευσης, κάθε χρησιμοποιούμενη αλκοόλη γεωργικής προέλευσης πρέπει να αναφέρεται κατά φθίνουσα σειρά των ποσοτήτων που χρησιμοποιήθηκαν. Η νομοθεσία ρυθμίζει επίσης την επισήμανση της περιόδου ωρίμασης, τον όρο «blend», και τις γεωγραφικές ενδείξεις.

Αρωματισμένοι οίνοι, αρωματισμένα ποτά με βάση τον οίνο και αρωματισμένα κοκτέιλ αμπελοοινικών προϊόντων¹³ πρέπει να συμμορφώνονται με πρότυπα σύνθεσης και επεξεργασίας, καθώς και με ειδικές απαιτήσεις επισήμανσης σχετικά με την ονομασία πώλησης και με τη φύση της αλκοόλης, δηλαδή της πρώτης ύλης που χρησιμοποιείται για την παραγωγή αλκοόλης.

Τα αλκοολούχα ποτά απαγορεύεται να φέρουν ισχυρισμούς υγείας και οι μόνοι επιτρεπόμενοι διατροφικοί ισχυρισμοί είναι εκείνοι που αφορούν χαμηλά επίπεδα αλκοόλης ή μείωση της περιεκτικότητας αλκοόλης ή της ενεργειακής αξίας¹⁴. Όταν πραγματοποιούνται διατροφικοί ισχυρισμοί, η διατροφική δήλωση είναι απαραίτητη.

4. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ, ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΣΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

4.1. Κράτη μέλη

Εδώ αναφέρονται μόνο οι νομοθετικές πρωτοβουλίες από τα κράτη μέλη σχετικά με τον κατάλογο των συστατικών και τη διατροφική δήλωση.

Ορισμένα κράτη μέλη (η Αυστρία, η Κροατία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Φινλανδία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ουγγαρία, η Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, η Πορτογαλία, η Λιθουανία και η Ρουμανία) διατήρησαν ή θέσπισαν εθνικά μέτρα που επιβάλλουν πρόσθετες απαιτήσεις

¹⁰ Οδηγία 87/250/ΕΟΚ της Επιτροπής σχετικά με την αναγραφή του ογκομετρικού αλκοολικού τίτλου κατά την επισήμανση των αλκοολούχων ποτών που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή, ΕΕ L 113 της 30.4.1987, σ. 57.

¹¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου – ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 672.

¹² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 110/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αλκοολούχων ποτών, ΕΕ L 39 της 13.2.2008, σ. 16.

¹³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 251/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, για τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αρωματισμένων αμπελοοινικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1601/91 του Συμβουλίου – ΕΕ L 84 της 23.3.2014, σ. 14-34.

¹⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1924/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας που διατυπώνονται στα τρόφιμα, ΕΕ L 404 της 30.12.2006, σ. 9–25.

επισήμανσης για τα συστατικά ή ορισμένα συστατικά για τα αλκοολούχα ποτά ή ορισμένα αλκοολούχα ποτά.

Σχετικά με τη διατροφική δήλωση, η Αυστρία απαιτεί την αναγραφή της ποσότητας της ζάχαρης για ορισμένα αμπελοοινικά προϊόντα. Παρά το γεγονός ότι όσον αφορά τη διατροφική δήλωση, ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 δεν προβλέπει την ίδια ευελιξία όσον αφορά τα εθνικά μέτρα σε σχέση με τον κατάλογο των συστατικών, η Ρουμανία¹⁵ και η Ιρλανδία¹⁶ κοινοποίησαν, στο πλαίσιο της διαδικασίας κοινοποίησης που προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2015/1535¹⁷, σχέδιο νόμου που ζητεί την αναγραφή διατροφικών στοιχείων στα αλκοολούχα ποτά.

4.2. Διεθνείς οργανισμοί και τρίτες χώρες

Σε διεθνές επίπεδο, το πρότυπο του Codex Alimentarius για την επισήμανση των προσυσκευασμένων τροφίμων¹⁸ δεν εξαιρεί τα αλκοολούχα ποτά από την παροχή του υποχρεωτικού καταλόγου συστατικών.

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Codex όσον αφορά τη διατροφική επισήμανση¹⁹, η διατροφική δήλωση θα πρέπει να είναι υποχρεωτική, εκτός από τις περιπτώσεις όπου οι εθνικές συνθήκες δεν είναι σε θέση να υποστηρίξουν μια τέτοια δήλωση. Ορισμένα τρόφιμα μπορούν να εξαιρεθούν, για παράδειγμα στη βάση περιορισμένης διατροφικής ή διατροφολογικής σημασίας ή μικρής συσκευασίας.

Σε ορισμένες τρίτες χώρες όπως οι ΗΠΑ, η Βραζιλία, ο Καναδάς, η Κίνα, η Ινδία, το Μεξικό, η Νέα Ζηλανδία, η Ρωσία και η Ελβετία, είναι υποχρεωτική η αναγραφή του καταλόγου των συστατικών για ορισμένα αλκοολούχα ποτά.

5. ΓΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Στο πλαίσιο της μελέτης που παράγγειλε η Επιτροπή σχετικά με τις επιπτώσεις των πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων²⁰, εξετάστηκε η συμπεριφορά των καταναλωτών σε σχέση με τις πληροφορίες για τα αλκοολούχα ποτά. Αφού ενημερώθηκαν σχετικά με το ενεργειακό περιεχόμενο των αλκοολούχων ποτών όπως η μπίρα, το κρασί και τα αποστάγματα, 2 031 άτομα από 8 κράτη μέλη κλήθηκαν να προσδιορίσουν τις ιδανικές πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται σχετικά με τα αλκοολούχα ποτά στο μέλλον· σχεδόν το ήμισυ (49 %) των συμμετεχόντων ζήτησαν πληροφορίες σχετικά με την ενεργειακή αξία των αλκοολούχων ποτών, και σε ποσοστό 16 % δήλωσαν την πρόθεσή τους να μειώσουν την κατανάλωση οινοπνεύματος με βάση τις πληροφορίες αυτές.

¹⁵ Αναφορά συστήματος πληροφόρησης για τους τεχνικούς κανονισμούς (TRIS): 2014/611/RO

¹⁶ Αναφορά συστήματος πληροφόρησης για τους τεχνικούς κανονισμούς (TRIS): [2016/42/IRL](#)

¹⁷ Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών, ΕΕ L 241 της 17.9.2015, σ. 1.

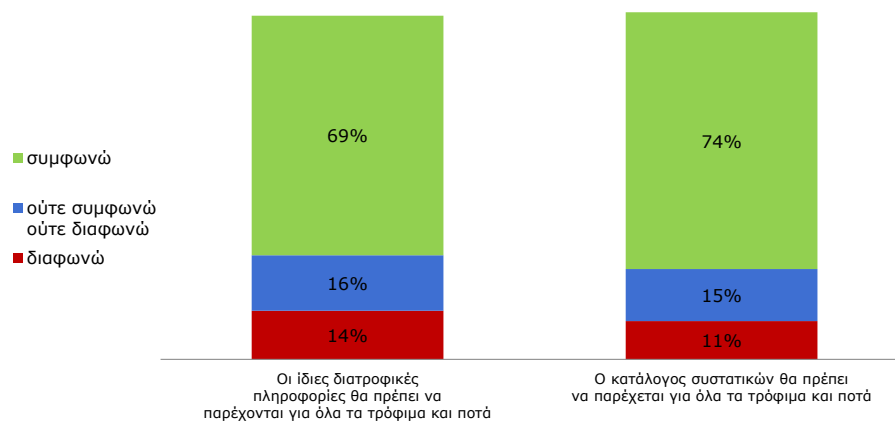
¹⁸ Γενικό πρότυπο για την επισήμανση των προσυσκευασμένων τροφίμων CODEX STAN 1-1985, τελευταία αναθεώρηση το 2010.

¹⁹ Κατευθυντήριες γραμμές του Codex σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων CAC/GL 2-1985, τελευταία αναθεώρηση το 2013.

²⁰ TNS European Behaviour Studies Consortium, Study on the impact of food information on consumers' decision making (2014).

Σύμφωνα με μελέτη²¹ που διενεργήθηκε το 2014 και ανατέθηκε από μια ένωση ζυθοποιών, οι γνώσεις των καταναλωτών όσον αφορά τη διατροφική αξία και τα συστατικά στοιχεία των αλκοολούχων ποτών είναι περιορισμένες. Η μελέτη είχε στόχο να παράσχει μια αντιπροσωπευτική εικόνα με τη συμμετοχή σχεδόν 5 400 ατόμων από έξι κράτη μέλη. Τα αποτελέσματα της μελέτης δείχνουν ότι οι καταναλωτές έχουν ελλειμματικές γνώσεις όσον αφορά την περιεκτικότητα σε υδατάνθρακες, θερμίδες και λιπαρά των διαφόρων τύπων αλκοολούχων ποτών που εξετάστηκαν (μπύρα, κρασί και αποστάγματα) και τα διάφορα συστατικά που μπορούν να χρησιμοποιούνται στην παραγωγή τους. Όπως φαίνεται στο σχήμα 1, η μελέτη δείχνει επίσης ότι υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον όσον αφορά την λήψη των ίδιων πληροφοριών για τα συστατικά και τη θρεπτική αξία των αλκοολούχων ποτών, όπως προβλέπεται σήμερα για άλλα τρόφιμα και ποτά.

Εικόνα 1: ενδιαφέρον για τις ίδιες διατροφικές πληροφορίες και συστατικά για όλα τα τρόφιμα και τα ποτά, ανεξάρτητα από το αν περιέχουν αλκοόλη ή όχι

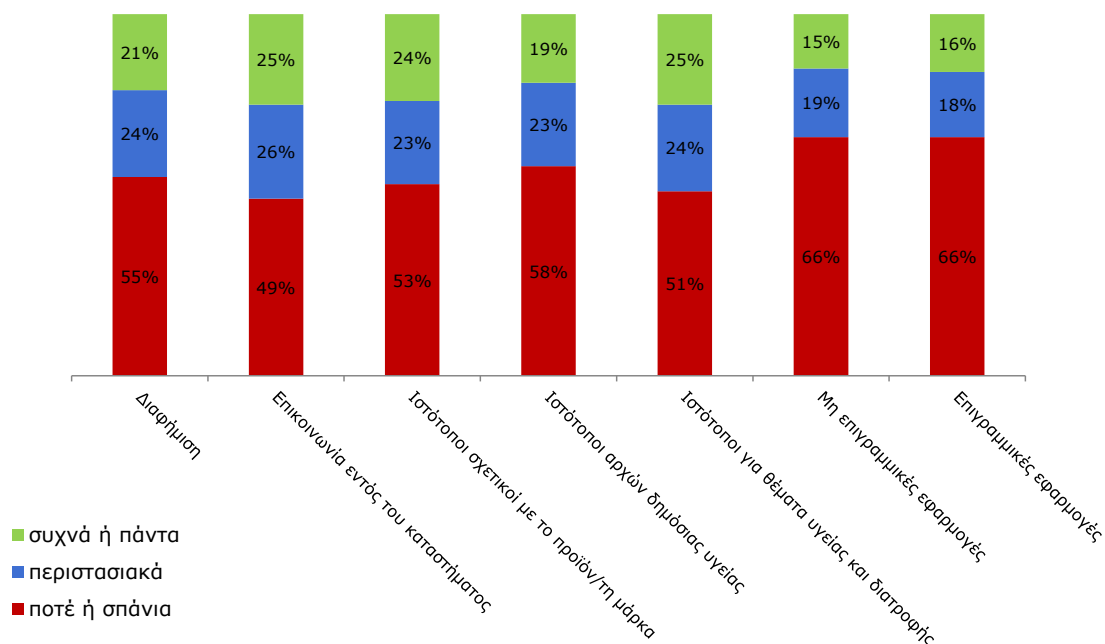

Πηγή: GfK Belgium (2014)

Η ίδια μελέτη παρείχε, επίσης, πληροφορίες για την εκτός επισήμανσης πρόσβαση και χρήση των πληροφοριών αυτών. Φαίνεται ότι μεταξύ 34 % και 51 % όσων απάντησαν συμβουλευέται περιστασιακά, συχνά ή πάντοτε τις εν λόγω πληροφορίες (σχήμα 2).

²¹ [Consumer insights - knowledge of ingredient and nutrition information off-label information and its use - Report GfK Belgium \(2014\).](#)

Εικόνα 2: χρήση πηγών πληροφόρησης εκτός επισημάνσης για την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τη διατροφική αξία και τα συστατικά των αλκοολούχων ποτών

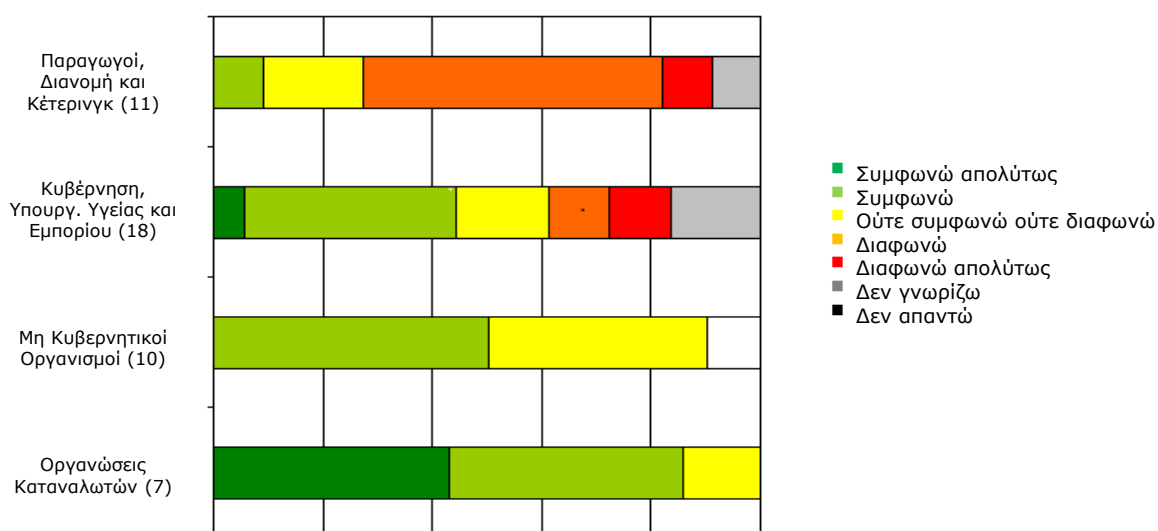
Πηγή: GfK Belgium (2014)

6. ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Ως βασική αρχή, η θέση των διαφόρων συντελεστών για την επισημάνση των αλκοολούχων ποτών αναφέρεται σε έρευνα²² η οποία διεξήχθη κατά τον χρόνο κατά τον οποίο η Επιτροπή υπέβαλε την πρόταση κανονισμού σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές. Παρέχει τις θέσεις των παραγωγών, των εμπόρων λιανικής πώλησης, των δημόσιων αρχών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Εικόνα 3: αντιδράσεις στην ανακοίνωση «οι επισημάνσεις των αλκοολούχων ποτών πρέπει να αναφέρουν κατάλογο συστατικών και τις θρεπτικές ιδιότητες του ποτού»

²² Alcohol labelling and health warnings - Delphi survey Centre de Recherche et d'Information des Organisations de Consommateurs (CRIOC) (2007).

Πηγή: CRIOC (2007)

Από την εν λόγω έρευνα κι έπειτα ορισμένες από αυτές τις θέσεις έχουν εξελιχθεί.

Οι εκπρόσωποι των καταναλωτών υποστηρίζουν²³ ότι η ασυνέπεια στην επισήμανση των αλκοολούχων ποτών και των άλλων τροφίμων είναι απαράδεκτη και ότι ο κατάλογος των συστατικών και η διατροφική δήλωση θα πρέπει να είναι υποχρεωτικά για όλα τα αλκοολούχα ποτά προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στους καταναλωτές να πραγματοποιούν ενημερωμένες επιλογές σχετικά με το είδος και την ποσότητα του ποτού που καταναλώνουν.

Μια ευρωπαϊκή οργάνωση καταναλωτών μπύρας ζήτησε επίσης την υποχρεωτική κατάρτιση καταλόγου με τα συστατικά των αλκοολούχων ποτών²⁴.

Οι ενώσεις δημόσιας υγείας στηρίζουν την υποχρεωτική αναγραφή των συστατικών και της διατροφικής δήλωσης ως μέρος μιας συνεκτικής στρατηγικής για την παροχή πληροφοριών και την ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με το αλκοόλ, καθώς, σύμφωνα με μια ομάδα μη κυβερνητικών οργανώσεων και ενώσεων δημόσιας υγείας για την προαγωγή της πρόληψης και μείωσης των βλαβών που προκαλούνται από το οινόπνευμα στην Ευρώπη²⁵, οι καταναλωτές έχουν το δικαίωμα να γνωρίζουν τα συστατικά που περιέχονται στα αλκοολούχα ποτά που πίνουν. Ακόμη πιο σημαντικό είναι το γεγονός ότι διατροφικά στοιχεία όπως η ενεργειακή αξία πρέπει να διατίθενται για να δίνουν στους καταναλωτές τη δυνατότητα να παρακολουθούν καλύτερα τη διατροφή τους και να τους διευκολύνουν στο να διάγουν έναν υγιεινό τρόπο ζωής.

Η θέση της βιομηχανίας επί του θέματος τελευταία έχει εξελιχθεί σημαντικά. Λαμβάνοντας υπόψη ότι στο παρελθόν οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων αντιτίθονταν σε οποιαδήποτε επιπλέον απαίτηση επισήμανσης, σήμερα η πλειονότητα των κλάδων αναγνωρίζει ότι οι καταναλωτές έχουν το δικαίωμα να γνωρίζουν το περιεχόμενο των ποτών τους, ενώ ορισμένες συντονισμένες ή ανεξάρτητες εθελοντικές πρωτοβουλίες αναπτύσσονται και εφαρμόζονται από τους φορείς των διαφόρων τομέων για να παρέχονται στους καταναλωτές πρόσθετες πληροφορίες.

²³ [Informed food choices for healthier consumers – European Consumer Organisation's \(BEUC\) position on nutrition \(2015\).](#)

²⁴ European Beer Consumers Union Manifesto 2009-2014.

²⁵ Eurocare Reflections On Alcohol Labelling (2014)..

Σύμφωνα με μια ένωση που εκπροσωπεί τους Ευρωπαίους ζυθοποιούς, οι καταναλωτές έχουν το δικαίωμα να γνωρίζουν τι καταναλώνουν. Οι ζυθοποιοί αυτοί διοργάνωσαν μια εθελοντική πρωτοβουλία σε όλη την Ευρώπη, τη δέσμευση της ευρωπαϊκής ζυθοποιίας (European Beer Pledge)²⁶, της οποίας τα μέλη δεσμεύονται να αναλάβουν συντονισμένη και μετρήσιμη δράση προκειμένου να βελτιωθεί η πληροφόρηση των καταναλωτών, παρέχοντας, μεταξύ άλλων, διατροφικές πληροφορίες για τις μπίρες. Θεωρούν ότι στις επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνεται η επιλογή να παρέχουν αυτές τις πληροφορίες στην ετικέτα ή σε άλλες πλατφόρμες, όπως ιστότοπους ή εφαρμογές που λειτουργούν με κωδικούς ταχείας απόκρισης (QR)²⁷, στην οποία περίπτωση θα πρέπει στην ετικέτα της μπίρας να εμφανίζεται σύνδεσμος προς τις πληροφορίες. Ορισμένα μέλη της οργάνωσης περιλαμβάνουν ήδη σε εθελοντική βάση πληροφορίες στην επισήμανση ή εκτός αυτής για τον κατάλογο συστατικών, τις θερμίδες ή την πλήρη διατροφική δήλωση (ενέργεια, λιπαρά, κορεσμένα, υδατάνθρακες, σάκχαρα, πρωτεΐνες και αλάτι)²⁸.

Ο κλάδος αλκοολούχων ποτών από απόσταξη είναι της γνώμης ότι οι καταναλωτές θα επωφεληθούν από την ύπαρξη σαφέστερων και πιο ουσιαστικών πληροφοριών σχετικά με το τι υπάρχει μέσα στο ποτό τους και θα πρέπει να λαμβάνουν συνεκτικές πληροφορίες σχετικά με την υπεύθυνη κατανάλωση αποσταγμάτων, για να μπορούν να κάνουν πιο υγιείς επιλογές στον τρόπο ζωής τους. Ο κλάδος υποστηρίζει την παροχή στους καταναλωτές προσαρμοσμένων πληροφοριών σχετικά με τη θερμιδική αξία. Οι πληροφορίες αυτές θα μπορούσαν να παρέχονται με άλλα μέσα εκτός από την ένδειξη στην ετικέτα. Αυτό θα μπορούσε να επιτρέψει την πλήρη πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές από εναλλακτικά μέσα πιο φιλικά προς τον καταναλωτή. Αν και ορισμένοι παραγωγοί έχουν δεσμευθεί να παρέχουν τις εν λόγω πληροφορίες πάνω στην ετικέτα, πολλοί παραγωγοί αποσταγμάτων παρέχουν ήδη την ενεργειακή αξία στον δικτυακό τους τόπο, καθώς και μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και άλλων πλατφορμών²⁹ και ορισμένοι από αυτούς έχουν δεσμευτεί να διευρύνουν το περιεχόμενο αυτών των πληροφοριών για να παράσχουν την πλήρη διατροφική δήλωση³⁰.

Ο αμπελοοινικός κλάδος θεωρεί ότι μια ισορροπημένη διατροφή αποτελεί βασικό στοιχείο για έναν υγιή τρόπο ζωής και ότι οι καταναλωτές θα πρέπει να επιλέγουν προσεκτικά τι τρώνε και τι πίνουν. Ο κλάδος έχει δεσμευτεί να παρέχει εθελοντικά στους καταναλωτές διατροφικές πληροφορίες σχετικά με τις θερμίδες με έναν προσαρμοσμένο τρόπο, ενώ οι πληροφορίες εκτός ετικέτας προτιμώνται ιδιαίτερα³¹. Ο εν λόγω κλάδος έχει ξεκινήσει μια συντονισμένη δράση και παρέχει, σε κοινό δικτυακό τόπο, πληροφορίες σχετικά με τις θερμίδες ανά μερίδα και ανά κατηγορία οίνου³².

Μια πολυεθνική εταιρεία παραγωγής αποσταγμάτων, οίνου και μπίρας ανέλαβε τη δέσμευση να παρέχει στους καταναλωτές την πλήρη διατροφική δήλωση ανά μερίδα και ανά 100 ml στην ετικέτα και να το εφαρμόσει για όλα τα αλκοολούχα ποτά της γκάμας της. Η νέα διατροφική ετικέτα πάνω στη συσκευασία έχει ήδη αναπτυχθεί στη βάση μιας έρευνας που διεξήχθη σε όλον τον κόσμο για να καθοριστεί ποιες πληροφορίες θα πρέπει να

²⁶ Second year report - November 2014 European Beer Pledge - A package of responsibility initiatives from Europe's Brewers.

²⁷ Ο κωδικός ταχείας απόκρισης είναι ένα είδος δισδιάστατου γραμμικού κώδικα που χρησιμοποιείται για να διευκολύνει την πρόσβαση σε πληροφορίες μέσω, για παράδειγμα, έξυπνου τηλεφώνου (smartphone).

²⁸ Πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τους ζυθοποιούς της Ευρώπης στις 14 Οκτωβρίου 2016.

²⁹ http://spirits.eu/page.php?id=28&parent_id=5 προσπελάστηκε στις 7 Απριλίου 2016.

³⁰ Πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τους ζυθοποιούς της Ευρώπης στις 13 Οκτωβρίου 2016.

³¹ Πληροφορίες που παρείχε η ευρωπαϊκή επιτροπή οίνων (Comité européen des vins) στις 3 Ιουνίου 2016.

³² <http://www.wineinmoderation.eu/en/content/Wine-Diet.82/> προσπελάστηκε στις 14 Οκτωβρίου 2016.

συμπεριληφθούν και ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να γίνει αυτό. Οι αλλαγές θα εφαρμοστούν σταδιακά στη συσκευασία με στόχο να τεθούν σε κυκλοφορία τα πρώτα προϊόντα με τη νέα ετικέτα στις αρχές του 2017³³.

Ορισμένες από αυτές τις δεσμεύσεις^{34, 35} ελήφθησαν επίσης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Φόρουμ για το αλκοόλ και την υγεία, μιας πλατφόρμας στην οποία ευρωπαϊκοί φορείς συζητούν, συγκρίνουν προσεγγίσεις και αναλαμβάνουν δράση για την αντιμετώπιση των βλαβερών συνεπειών της κατανάλωσης αλκοόλ.

Είναι πολύ νωρίς για να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος των πρόσφατων αυτών εθελοντικών πρωτοβουλιών. Ωστόσο, μπορούμε να αναμένουμε ότι οι πρωτοβουλίες αυτές μπορούν να αυξήσουν το ενδιαφέρον των καταναλωτών για πιο συστηματική παροχή του καταλόγου συστατικών και της διατροφικής δήλωσης.

Οι παραγωγοί αλκοολούχων ποτών είναι κατά κανόνα της άποψης ότι οποιεσδήποτε νέες απαιτήσεις όσον αφορά την επισήμανση θα πρέπει να εφαρμόζονται ισότιμα για όλα τα είδη αλκοολούχων ποτών^{36,37}.

7. ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΗ

7.1. Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

Μετά το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τη μείωση της επιβλαβούς χρήσης οινοπνεύματος 2012-2020³⁸, τα «συστατικά για την υγεία, συμπεριλαμβανομένου του θερμιδικού περιεχομένου» πρέπει να αναγράφονται και, γενικά, η επισήμανση αλκοολούχων ποτών πρέπει να είναι η ίδια όπως και για τα άλλα τρόφιμα, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι καταναλωτές έχουν πρόσβαση σε ολοκληρωμένες πληροφορίες για το περιεχόμενο και τη σύνθεση του προϊόντος με σκοπό την προστασία τόσο της υγείας όσο και των συμφερόντων τους. Το εν λόγω πρόγραμμα δράσης εγκρίθηκε από 53 χώρες, συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών της ΕΕ, στην περιφερειακή επιτροπή για την Ευρώπη τον Σεπτέμβριο του 2011.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας θεωρεί επιπλέον ότι η ενεργειακή αξία αποτελεί τη σημαντικότερη διατροφική αξία που πρέπει να αναγράφεται.

7.2. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο

Στο πλαίσιο ψηφίσματος³⁹ που εγκρίθηκε στις 29 Απριλίου 2015, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλεί την Επιτροπή, μεταξύ άλλων, να υποβάλει νομοθετική πρόταση η οποία να επιβάλλει την αναγραφή του θερμιδικού περιεχομένου στις ετικέτες των αλκοολούχων ποτών έως το 2016. Σύμφωνα με το ψήφισμα, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1169/2011

³³ <http://www.diageo.com/en-row/newsmedia/pages/resource.aspx?resourceid=2929> προσπελάστηκε στις 13 Οκτωβρίου 2016

³⁴ [European Alcohol and Health Forum Commitment 1447949468140-1722, Provision of nutritional and ingredients information to consumers on label for all Heineken beers in Europe](#), Heineken International.

³⁵ [European Alcohol and Health Forum Commitment 1446732318481-1721, Informing consumers about beer ingredients and nutritional values, The Brewers of Europe](#).

³⁶ Η θέση του κλάδου αλκοολούχων ποτών στη διεύθυνση http://spirits.eu/page.php?id=28&parent_id=5, προσπελάστηκε στις 7 Απριλίου 2016.

³⁷ Η θέση του κλάδου ζύθου στη διεύθυνση http://www.brewersofeurope.org/site/media-centre/post.php?doc_id=865, προσπελάστηκε στις 7 Απριλίου 2016.

³⁸ Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τη μείωση της επιβλαβούς χρήσης αλκοόλ 2012-2020, ΠΟΥ Ευρώπης.

³⁹ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 29ης Απριλίου 2015 σχετικά με τη στρατηγική για το αλκοόλ [2015/2543(RSP)].

απέκλειε τα αλκοολούχα ποτά από την υποχρεωτική παροχή του καταλόγου συστατικών και της διατροφικής δήλωσης, οι ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με τα αλκοολούχα ποτά είναι, μολαταύτα, σκόπιμες, δεδομένης της φύσης των κινδύνων που σχετίζονται με το αλκοόλ.

Πολυάριθμες γραπτές ερωτήσεις για την επισήμανση των αλκοολούχων ποτών διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή, οι οποίες ζητούσαν την παρούσα έκθεση, τόνιζαν την έλλειψη αιτιολόγησης των σημερινών εξαιρέσεων για επισήμανση του καταλόγου των συστατικών και της διατροφικής δήλωσης, και απεύθυναν έκκληση για νομοθετικές πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της επισήμανσης των αλκοολούχων ποτών.

Στα συμπεράσματά του⁴⁰ της 7ης Δεκεμβρίου 2015, το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να εξετάσει τη δυνατότητα θέσπισης υποχρεωτικής επισήμανσης των συστατικών και υποχρεωτικής διατροφικής δήλωσης, ιδίως δε της ενεργειακής αξίας, στα αλκοολούχα ποτά.

7.3. Διαβούλευση της Επιτροπής με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών

Κατά την προπαρασκευαστική φάση της παρούσας έκθεσης, στις 28 Οκτωβρίου 2013 διοργανώθηκε συνάντηση της ομάδας εργασίας της Επιτροπής σχετικά με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 για να συζητηθούν τα ζητήματα που καλύπτονται από την έκθεση με εμπειρογνώμονες των κρατών μελών από τις εθνικές αρμόδιες αρχές· στη συζήτηση αυτή εξετάστηκε επίσης ο ορισμός των «alcorops», που τείνουν να είναι προαναμεμειγμένα αλκοολούχα/μη αλκοολούχα προϊόντα. Σε πολλά κράτη μέλη οι εμπειρογνώμονες θεωρούν ότι είναι αδικαιολόγητο και αντιφατικό το γεγονός ότι στις ετικέτες των αναψυκτικών τα συστατικά που είναι αναμεμειγμένα με αλκοόλ δεν χρειάζεται να δηλώνονται, ενώ τα συστατικά των αναψυκτικών χωρίς αλκοόλ θα πρέπει να δηλώνονται. Ομοίως, δεν υπάρχει αιτιολόγηση για ποιο λόγο θα πρέπει ένα αναψυκτικό να παρέχει διατροφική δήλωση όταν το ίδιο αναψυκτικό αναμεμειγμένο με απόσταγμα εξαιρείται από την εν λόγω δήλωση.

Επιπλέον, διαπιστώθηκε κατά τη συζήτηση ότι η έννοια των «alcorops» δεν ήταν πάντοτε συναφής σε εθνικό επίπεδο και ήταν επίσης ιδιαίτερα ασαφής για να μπορέσει να δοθεί εποικοδομητικός ορισμός. Επιπλέον, θεωρήθηκε ότι, εκ πρώτης όψεως, και χωρίς αυτό να προδικάζει την όποια δικαιολογημένη εξαίρεση, όλα τα αλκοολούχα ποτά, συμπεριλαμβανομένων των «alcorops», θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο για τις υπό εξέταση ενδείξεις επισήμανσης.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, σε αντίθεση με άλλα τρόφιμα, η αναγραφή του καταλόγου συστατικών και της διατροφικής δήλωσης δεν είναι υποχρεωτική για τα αλκοολούχα ποτά. Με τη διατροφική δήλωση να έχει καταστεί υποχρεωτική για τη μεγάλη πλειονότητα των προσυσκευασμένων τροφίμων από τις 13 Δεκεμβρίου 2016, η ειδική αυτή κατάσταση των αλκοολούχων ποτών είναι σήμερα ακόμη πιο εμφανής. Ως εκ τούτου, οι Ευρωπαίοι καταναλωτές έχουν μειωμένη πρόσβαση στη διατροφική δήλωση και στον κατάλογο των συστατικών, με εξαίρεση τα συστατικά που ενδέχεται να είναι αλλεργιογόνα.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αλλά και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, οι οργανώσεις των καταναλωτών και οι ενώσεις δημόσιας υγείας ζητούν επί του παρόντος νέους κανόνες επισήμανσης για τα αλκοολούχα ποτά, ιδίως όσον αφορά την αναγραφή της ενεργειακής αξίας. Οι εμπειρογνώμονες των κρατών μελών ανέφεραν ορισμένες προσδοκίες, ιδίως όσον

⁴⁰ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με στρατηγική της ΕΕ για να περιοριστούν οι βλάβες που οφείλονται στην κατανάλωση οινοπνεύματος (2015), ΕΕ C 418 της 16.12.2015, σ. 6-8.

αφορά τη διατροφική δήλωση, και ειδικότερα όσον αφορά την υποχρεωτική επισήμανση της ενεργειακής αξίας.

Στο παρελθόν, οι οικείοι οικονομικοί κλάδοι έχουν εκφράσει την αντίθεσή τους προς ένα καθεστώς υποχρεωτικής επισήμανσης. Σήμερα, ο κλάδος αναγνωρίζει το δικαίωμα των καταναλωτών να γνωρίζουν τι πίνουν. Σε αυτή τη βάση, έχουν κάνει την εμφάνισή τους ολοένα και περισσότερες εθελοντικές πρωτοβουλίες που παρέχουν στους καταναλωτές πληροφορίες για τα συστατικά, την ενεργειακή αξία ή την πλήρη διατροφική δήλωση των αλκοολούχων ποτών και που ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των καταναλωτών για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ποτά που καταναλώνουν. Αρχικά, οι εν λόγω προαιρετικές πληροφορίες ήταν κυρίως προσβάσιμες μέσω των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας. Ωστόσο, σύμφωνα με πληροφορίες του κλάδου, τα διατροφικά στοιχεία περιλαμβάνονται πλέον ολοένα και περισσότερο πάνω στις ετικέτες.

Δεδομένης της έλλειψης νομικής δράσης στον κλάδο αυτό, ορισμένα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει εθνικά μέτρα με τα οποία ζητούν μερική ένδειξη των συστατικών για ορισμένα αλκοολούχα ποτά. Ακόμη και αν οι διατάξεις για τη διατροφική δήλωση είναι πλήρως εναρμονισμένες, ορισμένα κράτη μέλη έχουν κοινοποιήσει επίσης εθνικά μέτρα σχετικά με τη διατροφική δήλωση για τα αλκοολούχα ποτά. Οι εν λόγω εθνικές πρωτοβουλίες συμβάλλουν σε αυξημένο κίνδυνο κατακερματισμού της αγοράς.

Ο κατάλογος των συστατικών και η διατροφική δήλωση αποτελούν βασικές πληροφορίες που βοηθούν τους καταναλωτές να κάνουν πιο συνειδητές και πιο υγιείς επιλογές. Οι εξαιρέσεις από τον κατάλογο των συστατικών και τη διατροφική δήλωση για ορισμένα τρόφιμα καλύπτουν, κυρίως, τρόφιμα που αποτελούνται από ένα μόνο συστατικό, το όνομα του οποίου αρκεί για να ενημερώσει τους καταναλωτές σχετικά με το περιεχόμενό τους, όπως αλάτι, φρούτα και λαχανικά. Ωστόσο, στην περίπτωση των αλκοολούχων ποτών, δεν μπορεί να υποτεθεί ότι οι καταναλωτές έχουν κατ' ανάγκην γνώση των εν γένει διαφόρων συστατικών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία, καθώς και της θρεπτικής τους αξίας.

Με βάση τα στοιχεία που εξετάστηκαν, η Επιτροπή δεν εντόπισε αντικειμενικά κριτήρια που θα δικαιολογούσαν την απουσία πληροφοριών σχετικά με τα συστατικά και διατροφικών πληροφοριών στα αλκοολούχα ποτά, ή μια διαφοροποιημένη μεταχείριση για ορισμένα αλκοολούχα ποτά, όπως τα «alcopops». Σε αυτό το στάδιο, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι υπάρχει ανάγκη ή σαφής προστιθέμενη αξία για ακριβή ορισμό των «alcopops» για τους σκοπούς της επισήμανσης.

Η παρούσα έκθεση δείχνει ότι ο κλάδος είναι όλο και περισσότερο διατεθειμένος να ανταποκριθεί στις προσδοκίες των καταναλωτών να γνωρίζουν τι πίνουν. Αυτό καταδεικνύεται από την επέκταση των εναρμονισμένων ή ανεξάρτητων εθελοντικών πρωτοβουλιών που αναπτύσσονται και εφαρμόζονται από τον κλάδο για να παρέχουν στους καταναλωτές πληροφορίες σχετικά με τον κατάλογο των συστατικών, το ενεργειακό περιεχόμενο και/ή την πλήρη διατροφική δήλωση εντός ή εκτός της ετικέτας. Θα πρέπει να σημειωθεί ιδίως ότι ένας αυξανόμενος αριθμός αλκοολούχων ποτών που βρίσκεται στην αγορά της ΕΕ φέρει ήδη την πλήρη διατροφική δήλωση.

Λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσφατες εξελίξεις, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι, ως πρώτο βήμα, οι τρέχουσες εθελοντικές πρωτοβουλίες θα πρέπει να μπορούν να αναπτυχθούν περαιτέρω ώστε να παρέχουν τον κατάλογο των συστατικών και τη διατροφική δήλωση. Ως εκ τούτου, καλεί τη βιομηχανία να ανταποκριθεί στις προσδοκίες των καταναλωτών και να υποβάλει, εντός ενός έτους από την έγκριση της παρούσας έκθεσης, πρόταση αυτορρύθμισης

που θα καλύπτει ολόκληρο τον κλάδο των αλκοολούχων ποτών. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την πρόταση του κλάδου.

Σε περίπτωση που η Επιτροπή θεωρήσει την αυτορρυθμιστική προσέγγιση που προτάθηκε από τον κλάδο ως μη ικανοποιητική, θα δρομολογήσει εκτίμηση επιπτώσεων για να εξετάσει περαιτέρω διαθέσιμες επιλογές: σύμφωνα με τις αρχές της βελτίωσης της νομοθεσίας⁴¹, η εν λόγω εκτίμηση επιπτώσεων θα εξετάσει ρυθμιστικές και μη ρυθμιστικές επιλογές, ιδίως όσον αφορά την παροχή πληροφοριών σχετικά με την ενεργειακή αξία των αλκοολούχων ποτών· η αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να εξετάζει προσεκτικά τον αντίκτυπο των διαφόρων επιλογών στην εσωτερική αγορά, στους οικείους οικονομικούς κλάδους, στις ανάγκες των καταναλωτών και στην πραγματική χρήση των πληροφοριών αυτών, καθώς και στο διεθνές εμπόριο.

⁴¹ http://ec.europa.eu/smart-regulation/guidelines/toc_guide_en.htm